četrtek, 28. november 2019

P9_TA(2019)0080

Pristop EU k Istanbulski konvenciji in drugi ukrepi za boj proti nasilju zaradi spola

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 28. novembra 2019 o pristopu EU k Istanbulski konvenciji in drugih ukrepih za boj proti nasilju na podlagi spola (2019/2855(RSP))

(2021/C 232/08)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in Listine Unije o temeljnih pravicah,

— ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, ki je bila na voljo za podpis od 11. maja 2011 v Istanbulu v Turčiji (v nadaljnjem besedilu: Istanbulska konvencija),

— ob upoštevanju deklaracije in izhodišč za ukrepanje, sprejetih na četrti svetovni konferenci o ženskah 15. septembra 1995 v Pekingu, ter poznejših končnih dokumentov, sprejetih na posebnih zasedanjih OZN Peking + 5 (2005), Peking + 15 (2010) in Peking + 20 (2015),

— ob upoštevanju določb pravnih instrumentov OZN na področju človekovih pravic, zlasti tistih, ki zadevajo pravice žensk,

— ob upoštevanju predloga sklepa Sveta z dne 4. marca 2016 (COM(2016)0109),

— ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU) 2017/865 z dne 11. maja 2017 o podpisu, v imenu Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima glede zadev na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah ([1]),

— ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU) 2017/866 z dne 11. maja 2017 o podpisu, v imenu Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, kar zadeva azil in nevračanje ([2]),

— ob upoštevanju Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb z dne 23. maja 1969 in zlasti njenih členov 26 in 27,

— ob upoštevanju sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP),

— ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ ([3]),

— ob upoštevanju Direktive 2011/99/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o evropski odredbi o zaščiti ([4]) in Uredbe (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah ([5]),

([1]) UL L 131, 20.5.2017, str. 11.
([2]) UL L 131, 20.5.2017, str. 13.
([3]) UL L 315, 14.11.2012, str. 57.
([4]) UL L 338, 21.12.2011, str. 2.
([5]) UL L 181, 29.6.2013, str. 4.

— ob upoštevanju Direktive 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ ([6]) ter Direktive 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ ([7]),

— ob upoštevanju Direktive 2006/54/ES Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu ([8]) in Direktive Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi ([9]), ki opredeljujeta in obsojata nadlegovanje in spolno nadlegovanje,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. aprila 2019 o pridobitvi mnenja Sodišča o združljivosti predlogov za pristop Evropske unije h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima s Pogodbama ter o postopku za ta pristop ([10]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. septembra 2018 o ukrepih za preprečevanje trpinčenja in spolnega nadlegovanja na delovnem mestu, javnih mestih in v političnem življenju v EU ter boj proti njima ([11]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. oktobra 2017 o boju proti spolnemu nadlegovanju in zlorabam v EU ([12]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2017 o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (COM(2016)0109 – 2016/0062(NLE)) ([13]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2015 o strategiji EU za enakost žensk in moških po letu 2015 ([14]),

— ob upoštevanju smernic EU z dne 8. decembra 2008 glede nasilja nad ženskami in dekleti ter boja proti vsem oblikam njihove diskriminacije,

— ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 3. decembra 2015 z naslovom „Strategic engagement for gender equality 2016-2019“ (SWD(2015)0278), ki govori o strateških prizadevanjih za enakost spolov med letoma 2016 in 2019,

— ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) iz leta 2014 z naslovom Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava,

— ob upoštevanju mnenja Beneške komisije z dne 14. oktobra 2019 o Armeniji z naslovom „Opinion on the constitutional implications of the ratification of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence“ (Mnenje o ustavnih posledicah ratifikacije Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima),

— ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi ([15]),

— ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,

([6]) UL L 101, 15.4.2011, str. 1.
([7]) UL L 335, 17.12.2011, str. 1.
([8]) UL L 204, 26.7.2006, str. 23.
([9]) UL L 373, 21.12.2004, str. 37.
([10]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0357.
([11]) Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0331.
([12]) UL C 346, 27.9.2018, str. 192.
([13]) UL C 337, 20.9.2018, str. 167.
([14]) UL C 407, 4.11.2016, str. 2.
([15]) UL L 328, 6.12.2008, str. 55.

četrtek, 28. november 2019

A. ker je enakost spolov temeljna vrednota EU; ker sta pravici do enakega obravnavanja in nediskriminacije temeljni pravici, zapisani v Pogodbah in Listini o temeljnih pravicah, ter bi se morali v celoti spoštovati;

B. ker enakost moških in žensk po indeksu o enakosti spolov Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) doslej v nobeni državi EU ni v celoti dosežena; ker je izkoreninjenje nasilja na podlagi spola eden osnovnih pogojev za doseganje tega cilja;

C. ker je boj proti nasilju na podlagi spola ena prednostnih nalog strateških prizadevanj EU za enakost spolov v obdobju 2016–2019;

D. ker nasilje nad ženskami, kot je opredeljeno v Istanbulski konvenciji, pomeni kršitev človekovih pravic in obliko diskriminacije žensk ter vsa nasilna dejanja zaradi spola, ki povzročijo ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje žensk, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljnim odvzemom prostosti, ne glede na to, ali do njih pride v javnem ali zasebnem življenju;

E. ker je bil pojem feminicid v mehanizmu nadaljnjega spremljanja konvencije iz Belém do Pará (MESECVI) opredeljen kot nasilna smrt žensk zaradi spola – ne glede na to, ali se zgodi v družini, domačem partnerstvu ali drugem medosebnem razmerju – v skupnosti, ki jo zagreši katera koli oseba ali ki jo z ukrepanjem ali neukrepanjem zakrivi ali dopusti država ali njeni predstavniki ([16]);

F. ker je v Istanbulski konvenciji določeno, da je treba zagotoviti izvajanje vseh določb te konvencije, zlasti ukrepov za varstvo pravic žrtev brez diskriminacije zaradi biološkega ali socialnega spola, rase, barve, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, narodnega ali socialnega porekla, pripadnosti narodni skupnosti, premoženja, rojstva, spolne usmerjenosti, spolne identitete, starosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti, zakonskega stanu, statusa migranta ali begunca ali drugega statusa;

G. ker sta fizično in psihično nasilje nad ženskami in nasilje na podlagi spola močno razširjeni ter vplivata na ženske na vseh ravneh družbe, ne glede na starost, stopnjo izobrazbe, dohodek, socialni položaj, državo izvora ali prebivališča;

H. ker je nasilje na podlagi spola vzrok in posledica strukturnih neenakosti, ki jih ženske doživljajo v številnih vidikih življenja – delu, zdravstvu, dostopu do finančnih virov, oblasti in znanju, pa tudi upravljanju osebnega časa; ker je treba za boj proti nasilju na podlagi spola razumeti njegove vzroke in dejavnike, ki prispevajo k njemu;

I. ker je pomembno, da se pri poskusih pojasnjevanja razširjenosti nasilja nad ženskami v naših družbah prizna strukturno ali institucionalno nasilje, ki ga je mogoče opredeliti kot podrejenost žensk v gospodarskem, družbenem in političnem življenju;

J. ker ženske v EU zaradi različnih politik in zakonodaj v državah članicah niso enako zaščitene pred nasiljem na podlagi spola;

K. ker pravosodni sistemi ženskam pogosto ne zagotavljajo zadostne podpore; ker so lahko žrtve v številnih primerih deležne ponižujočih pripomb uslužbencev organov kazenskega pregona ali so v položaju odvisnosti, zato se še bolj bojijo prijaviti nasilje;

L. ker smo v tem desetletju na svetovni in evropski ravni priča opazni in organizirani ofenzivi zoper enakost spolov in pravice žensk, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami;

([16]) https://www.oas.org/es/mesecvi/docs/DeclaracionFemicidio-EN.pdf

M. ker je raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice iz leta 2014 pokazala, da je bila tretjina vseh žensk v Evropi vsaj enkrat po petnajstem letu žrtev telesnega ali spolnega nasilja, 55 % žensk je doživelo eno ali več oblik spolnega nadlegovanja, 11 % jih je bilo izpostavljenih kibernetskemu nadlegovanju, vsaka dvajseta (5 %) je bila posiljena, več kot desetina pa je bila žrtev spolnega nasilja z uporabo sile; ker v številnih državah članicah več kot polovico umorjenih žensk ubijejo intimni partnerji, sorodniki ali družinski člani; ker so žrtve najresnejše primere nasilja partnerja policiji prijavile le v 14 % primerov, najresnejše primere nasilja drugih oseb pa le v 13 % primerov, kar pomeni, da velika večina primerov ni prijavljena; ker je gibanje #MeToo ženske in dekleta v zadnjih letih spodbudilo k prijavljanju zlorab, nasilja in nadlegovanja;

N. ker so suženjstvo in sodobne oblike trgovine z ljudmi, ki večinoma prizadenejo ženske, še vedno prisotne v EU; ker je 71 % vseh žrtev trgovine z ljudmi po svetu žensk in deklet, tri četrtine teh žensk in deklet pa je spolno izkoriščenih ([17]);

O. ker imata spletno nasilje in nadlegovanje pogosto fizične posledice, resno pa je tudi tveganje, da uporabnike spleta, ki berejo o njiju, spodbujata k oponašanju ter izvajanju prav takšnega nasilja in nadlegovanja;

P. ker se nekatere skupine žensk in deklet, kot so migrantke, begunke in prosilke za azil, invalidke, lezbijke, biseksualke, transseksualke in interseksualke ter romske ženske, srečujejo s presečnimi in številnimi oblikami diskriminacije, zato so v še ranljivejšem položaju, v katerem so izpostavljene tveganju za nasilje na podlagi spola, ter nimajo dostopa do pravnega varstva, podpore in storitev zaščite ter uživanja svojih temeljnih pravic;

Q. ker ženske, ki so žrtve nasilja na podlagi spola, in njihovi otroci pogosto potrebujejo posebno podporo in zaščito zaradi velike nevarnosti ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja, povezanega s takim nasiljem;

R. ker nasilje na podlagi spola ogroža spoštovanje človekovih pravic, socialno stabilnost in varnost, javno zdravje, izobraževalne in zaposlitvene priložnosti žensk ter dobrobit in možnosti za razvoj otrok in skupnosti;

S. ker izpostavljenost fizičnemu, spolnemu ali psihološkemu nasilju in zlorabam močno vpliva na žrtve, kar lahko povzroči trajno fizično, spolno, čustveno ali psihološko ter ekonomsko in finančno škodo;

T. ker storilci zločinov nad ženskami včasih še vedno ostajajo nekaznovani, kar je treba izkoreniniti ter zagotoviti, da bodo storilci kazensko preganjani ter da bodo ženske in dekleta, ki so preživela nasilje, v pravosodnem sistemu deležne ustrezne podpore in priznanja; ker je bistveno, da se zagotovi usposabljanje tistim, ki se borijo proti nasilju nad ženskami, kot so policisti, sodniki ali oblikovalci politik;

U. ker mora EU v sodelovanju s svojimi državami članicami sprejeti vse potrebne ukrepe za spodbujanje in varovanje pravice vseh žensk in deklet do življenja brez nasilja, tako v javnem kot zasebnem življenju;

V. ker Istanbulske konvencije osem let po sprejetju še vedno niso ratificirale vse države članice in niti EU;

1. obsoja vse oblike nasilja na podlagi spola ter obžaluje, da so ženske in dekleta še vedno izpostavljene psihičnemu, fizičnemu, spolnemu in ekonomskemu nasilju, vključno z nasiljem v družini, spolnim nadlegovanjem, kibernetskim nasiljem, zalezovanjem, posilstvom, zgodnjimi in pod prisilo sklenjenimi zakonskimi zvezami, pohabljanjem ženskih spolovil, kaznivimi dejanji, storjenimi iz tako imenovane časti, prisilnim splavom, prisilno sterilizacijo, spolnim izkoriščanjem in trgovino z ljudmi ter drugimi oblikami nasilja, ki pomenijo grobo kršitev njihovih človekovih pravic in dostojanstva; je globoko zaskrbljen zaradi pojava feminicida v Evropi, ki je najskrajnejša oblika nasilja nad ženskami;

([17]) https://www.un.org/en/events/endviolenceday/

četrtek, 28. november 2019

2. poziva Svet, naj nujno zaključi postopek ratifikacije Istanbulske konvencije s strani EU na podlagi širokega pristopa brez omejitev ter se zavzame za njeno ratifikacijo v vseh državah članicah; poziva Svet in Komisijo, naj zagotovita, da bo Konvencija v celoti vključena v zakonodajni in politični okvir EU; želi opomniti, da morajo Istanbulsko konvencijo kljub pristopu EU k tej konvenciji ratificirati tudi države članice; poziva države članice, naj pospešijo pogajanja o ratifikaciji in izvajanju Istanbulske konvencije, ter še zlasti poziva Bolgarijo, Češko, Madžarsko, Latvijo, Litvo, Slovaško in Združeno kraljestvo, ki so Konvencijo podpisale, ne pa tudi ratificirale, naj to nemudoma storijo;

3. ostro obsoja poskuse v nekaterih državah članicah, da bi preklicali ukrepe, ki so bili že sprejeti pri izvajanju Istanbulske konvencije in pri boju proti nasilju nad ženskami;

4. poziva države članice, naj zagotovijo pravilno izvajanje in uveljavljanje Konvencije ter dodelijo ustrezne finančne in kadrovske vire za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja na podlagi spola, za boj proti njima ter za zaščito žrtev; odločno poziva države članice, naj upoštevajo priporočila skupine strokovnjakov Sveta Evrope za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter izboljšajo svojo zakonodajo, da bo bolj skladna z določbami Istanbulske konvencije;

5. poudarja, da Istanbulska konvencija ostaja mednarodni standard in ključno orodje za izkoreninjenje nasilja na podlagi spola s celostnim, celovitim in usklajenim pristopom, ki v ospredje postavlja pravice žrtve, obravnavanjem vprašanja nasilja nad ženskami in dekleti ter nasilja na podlagi spola, vključno z nasiljem v družini, z najrazličnejših vidikov z zagotavljanjem ukrepov, kot so preprečevanje nasilja, boj proti diskriminaciji, kazenskopravni ukrepi za boj proti nekaznovanju, zagotavljanje zaščite in pomoči žrtvam, zaščita otrok ter zaščita prosilk za azil in begunk, uvedbo postopkov za oceno tveganja in ocenjevanjem tveganja ter boljšim zbiranjem podatkov, pa tudi s kampanjami ali programi ozaveščanja, med drugim v sodelovanju z nacionalnimi institucijami za človekove pravice in organi za enakost, civilno družbo ter nevladnimi organizacijami;

6. obsoja napade na Istanbulsko konvencijo in kampanje proti njej, ki temeljijo na namernih napačnih razlagah in lažnem predstavljanju njene vsebine javnosti;

7. odločno poudarja, da je odrekanje storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja ter spolnih in reproduktivnih pravic oblika nasilja nad ženskami in dekleti, ter poudarja, da je Evropsko sodišče za človekove pravice že večkrat razsodilo, da restriktivni zakoni o prekinitvi nosečnosti in njihovo pomanjkljivo izvajanje pomenijo kršitev človekovih pravic žensk;

8. poudarja, da so kampanje za ozaveščanje, ki so namenjene boju proti spolnim stereotipom in patriarhalnemu nasilju ter spodbujanju ničelne strpnosti do nadlegovanja in nasilja na podlagi spola, bistvena orodja za boj proti tem kršitvam človekovih pravic; meni, da so širše izobraževalne strategije, ki temeljijo na boju proti diskriminaciji, ključno orodje za preprečevanje vseh oblik nasilja, posebej nasilja na podlagi spola, in zlasti v adolescenci;

9. poudarja, da bi morali za večjo učinkovitost ukrepov za boj proti nasilju na podlagi spola te spremljati ukrepi, namenjeni spodbujanju opolnomočenja in ekonomske neodvisnosti žensk, ki so žrtve nasilja;

10. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno usposabljanje, postopke in smernice, pri katerih se upošteva različnost spolov in ki v ospredje postavljajo pravice žrtve, namenjeni pa so vsem strokovnim delavcem, ki obravnavajo žrtve vseh oblik nasilja na podlagi spola, da bi preprečili diskriminacijo, travmatizacijo ali ponovno viktimizacijo v sodnih, medicinskih in policijskih postopkih; poziva k takim izboljšavam, da bi prispevali k višji stopnji prijavljanja takih kaznivih dejanj;

11. želi spomniti, da v okviru programa za pravice in vrednote podpira posebno dodelitev 193,6 milijona EUR za ukrepe za preprečevanje vseh oblik nasilja na podlagi spola in boj proti njim ter spodbujanje celovitega izvajanja Istanbulske konvencije, in poudarja, kako pomembno je, da se dovolj sredstev dodeli tudi na ravni držav članic;

12. ponovno poziva Komisijo, naj po oceni učinka revidira okvirni sklep Sveta o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazenskopravnimi sredstvi, ki je trenutno v veljavi, da bo vključeval spodbujanje k sovraštvu zaradi spola, spolne usmerjenosti, spolne identitete in spolnih značilnosti;

13. poziva države članice, naj zagotovijo celovito izvajanje in uveljavljanje ustrezne zakonodaje, ki je že v veljavi;

14. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo razpoložljivost in primerljivost kakovostnih razčlenjenih podatkov o nasilju na podlagi spola, tako da v skladu z obveznostmi iz Konvencije v zvezi z zbiranjem podatkov in raziskavami sodelujejo z Eurostatom, Evropskim inštitutom za enakost spolov in Agencijo Evropske unije za temeljne pravice; ponovno poziva Komisijo, naj ustanovi evropsko nadzorno opazovalno skupino za področje nasilja na podlagi spola s točnimi in primerljivimi podatki (po vzoru državne opazovalne skupine Evropskega inštituta za enakost spolov za področje nasilja nad ženskami);

15. poudarja, kako pomembno je vzpostaviti formalne postopke za prijavljanje spolnega nadlegovanja na delovnem mestu ter izvajati namenska usposabljanja in kampanje za ozaveščanje, namenjene uveljavljanju načela dostojanstva na delovnem mestu in pristopa ničelne strpnosti kot osnovnega standarda; meni, da bi morale evropske institucije dajati zgled na tem področju;

16. poziva predsednika Evropskega parlamenta, predsedstvo in upravo Parlamenta, naj si še naprej prizadevajo za to, da v delovnem okolju Evropskega parlamenta ne bo nadlegovanja in seksizma, ter v skladu z zahtevami, sprejetimi v resoluciji iz leta 2017 o boju proti spolnemu nadlegovanju in zlorabam v EU, izvajajo naslednje ukrepe: 1) naročijo zunanjo revizijo obeh obstoječih odborov za preprečevanje nadlegovanja v Evropskem parlamentu in javno objavijo njene rezultate; 2) preoblikujejo organe za preprečevanje nadlegovanja ter vanje vključijo zunanje pravne, medicinske in terapevtske strokovnjake s polno glasovalno pravico; 3) uvedejo obvezna usposabljanja o spoštovanju in dostojanstvu na delovnem mestu za vse poslance EP in vse kategorije osebja;

17. pozdravlja zavezo novoizvoljene predsednice Komisije o povečanju prizadevanj, da bi preganjali nasilje na podlagi spola, zagotavljali boljšo podporo žrtvam, uvrstili pristop EU k Istanbulski konvenciji med prednostne naloge Komisije ter izkoristili priložnosti iz Pogodbe, da se nasilje nad ženskami doda na seznam kaznivih dejanj v EU;

18. poziva Komisijo, naj boj proti nasilju na podlagi spola kot prednostno nalogo doda v naslednjo strategijo EU za enakost spolov, pri čemer naj vanjo vključi ustrezne politične ter zakonodajne in nezakonodajne ukrepe;

19. poziva Komisijo, naj predloži pravni akt o preprečevanju in zatiranju vseh oblik nasilja na podlagi spola, vključno z nasiljem nad ženskami in dekleti; v zvezi s tem se zavezuje, da bo proučil vse možne ukrepe, vključno z ukrepi proti kibernetskemu nasilju, tako da bo izkoristil pravico do zakonodajne pobude iz člena 225 PDEU;

20. poziva Komisijo in Svet, naj aktivirata premostitveno klavzulo iz člena 83(1) PDEU, da bi na seznam kaznivih dejanj v EU dodali nasilje nad ženskami in dekleti ter druge oblike nasilja na podlagi spola;

21. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam držav članic in parlamentarni skupščini Sveta Evrope.